

ПЕДАГОГИКА

УДК 37.02.004

https://doi.org/10.52754/16948610_2023_1_6**ЭЛЕКТРОНДУК ОКУУЛУКТАРДЫ SAN RAW BOOK OFFICE
КАРАЖАТЫНЫН ЖАРДАМЫНДА ИШТЕП ЧЫГУУНУН
ЫКМАЛАРЫ***Абдималик кызы Нуржан, магистрант
[nurzhankg_93@mail.ru](mailto:nurzhang_93@mail.ru)**Абдималик кызы Жаркынай, окутуучу
jarkynai_abdimalikova@mail.ru**Зулпукарова Дамира Исмаиловна, п.и.к., доцент.
zdamira15@mail.ru**Ош мамлекеттик университети
Ош, Кыргызстан*

Аннотация. Макалада электрондук окуу китептерин SAN RAW BOOK OFFICE каражатынын жардамында иштеп чыгуу жөнүндө сөз болот. Учурда электрондук окууларды окуу процессинде колдонуу актуалдуу болууда. Окуу процессинде онлайн окутууда жана студенттердин өз алдынча иштөөсүндө электрондук окуу китептерин колдонуу зарылдыгы жаралгандыгын өз практикабыздан байкадык. Электрондук окуу китептерин окутууда колдонуу окуу процессинин эффективдүүлүгүн жогорулатып, студенттердин өз алдынча иштөөсүнө шык жаратат. Анткени электрондук окуу китеби аркылуу өздөрүнө керектүү маалыматтарды алуу студенттер үчүн бир канча ыңгайлуу. Ошондуктан студенттер, колдонуучулар үчүн кызыгууну жараткан электрондук китепти SAN RAW BOOK OFFICE каражатынын жардамында түзүү жолдорун карайбыз.

Ачык сөздөр: электрондук китеп, окуу процесси, онлайн окутуу, электрондук окууларды иштеп чыгуу каражаттары, окутуунун эффективдүүлүгү.

**СПОСОБЫ РАЗРАБОТКИ ЭЛЕКТРОННЫХ УЧЕБНИКОВ С
ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ SAN RAW OFFICE***Абдималик кызы Нуржан, магистрант
[nurzhankg_93@mail.ru](mailto:nurzhang_93@mail.ru)**Абдималик кызы Жаркынай, преподаватель
jarkynai_abdimalikova@mail.ru**Зулпукарова Дамира Исмаиловна, к.п.н., доцент.
zdamira15@mail.ru**Ошский государственный университет
Ош, Кыргызстан*

Аннотация. В статье рассматривается разработка средств электронного обучения с помощью SAN RAW BOOK OFFICE. В настоящее время электронное обучение

становится все более важным для учащихся в процессе обучения. На собственном опыте мы убедились, что новым учащимся, обучающимся в режиме онлайн, необходимо использовать инструменты электронного обучения для самостоятельной работы в процессе обучения. Использование инструментов электронного обучения в обучении повышает эффективность учебного процесса и позволяет студентам работать самостоятельно. Студенту очень удобно получать необходимую информацию через электронный учебник. Поэтому, студенты должны найти способ составить интересующую пользователей электронную книгу в коллекции SAN RAW BOOK OFFICE.

Ключевые слова: Электронный учебник, процесс обучения, онлайн обучения, средства для разработки электронных учебников, эффективность обучения.

METHODS FOR DEVELOPING ELECTRONIC TEXTBOOKS USING SAN RAW OFFICE

Abdimalik kyzy Nurzhan, Master's Student
nurzhang_93@mail.ru

Abdimalik kyzy Jarkynai, Lecturer,
jarkynai_abdimalikova@mail.ru

Zulpukarova Damira Ismailovna,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
zdamira15@mail.ru
Osh State University
Osh, Kyrgyzstan

Abstract. *This article discusses the development of e-learning tools using SAN RAW BOOK OFFICE. Nowadays, e-learning is becoming more and more important for learners in the learning process. From our own experience, we have learned that new online learners need to use eLearning tools for self-paced learning. The use of e-learning tools in teaching increases the efficiency of the educational process and allows students to work independently. It is very convenient for the student to receive the necessary information through an electronic textbook. Therefore, students should find a way to compose an e-book of interest to users in the SAN RAW BOOK OFFICE collection.*

Keywords: *electronic textbook, learning process, online learning, development tools for electronic textbooks, learning effectiveness*

Киришүү. Маалыматтык технологиялардын тынымсыз өнүгүүсү илимдин бардык тармактарына компьютердик технологияларды колдонуу зарылчылыгын жаратууда. Учурда коомдо болуп жаткан өзгөрүүлөр, маалымат булактарынын көптүгү, маалыматтын саат сайын жаңыланышы адамзаттын алдына жаңы талаптарды коюп жатат.

Акыркы жылдар аралыгындагы окуу процессинде компьютердик класстардын, аудиториялардын кеңири колдонулушу бардык эле предметтер боюнча электрондук окуулукуларга болгон муктаждыкты жаратууда.

Өзгөчө өлкөдөгү кырдаалга байланыштуу билим берүү онлайн режиминде жүргүзүлүп жаткандыктан электрондук окуу каражаттарынын окуу процессиндеги ролунун маанилүүлүгү мурдагыдан да актуалдуу. Анткени онлайн окутууда студенттер менен кайтарым байланышты ишке ашырууда алардын активдүүлүгүн жогорулатуу үчүн түрдүү электрондук окуу каражаттарын, онлайн платформаларды, сервистерди өз практикабызда колдонуп жатабыз. Окутуу процессинде электрондук окуулукуларды максаттуу колдонуу студенттердин маалыматтык маданиятынын калыптанышына өбөлгө түзөт [1].

Электрондук окуу каражаттарын колдонуу студенттердин өз алдынча окуп, таанып билүүсүнө жана окутуунун эффективдүүлүгүн жогорулаттуга шарт түзүлөт.

Материалдар жана изилдөө методдору. Конкуренттүүлүккө жөндөмдүү кадрларды даярдоо үчүн студенттердеги терең билимдерди, кесипке тиешелүү инсандык сапаттарын жана кесиптик фундаменталдык даярдыктарын гана калыптандырбастан алардын өз ара бири-бири менен байланышын камсыз кылуу учурдун талабы болууда.

Мында мугалимдин окуу процессиндеги ролу өзгөрөт: мугалим уюштуруучу, фасилитатор, жол көрсөтүүчү, окуучу болсо бул процессте тең укуктуу катышуучу болот. Ал эми электрондук окуулукун интерактивдүү функциясы бул процессти жекелештирет. Электрондук окуулуку менен иштөө методикасы мугалимдин жетекчилиги менен окуучунун материалды өз алдынча окуп жана билимдерди өздөштүрүүсүнө басым жасайт. Ошондой эле мугалимдин баа коюу, журнал толтуруу ж.у.с. иштерине кеткен убактысын үнөмдөйт [2].

Азыркы учурда окуу процесси үчүн компьютердик инструменталдык каражаттар активдүү иштелип чыгууда. Окуу дисциплиналарын өтүүнүн бардык багыттары боюнча электрондук окуулукулар жана өз алдынча үйрөткүчтөр иштелип чыгууда.

Электрондук окуулуку кадимки окуулукутан айырмаланып, биринчи кезекте берилген маалыматтардын мобилдүүлүгү, жеткиликтүүлүгү жана берилүүчү материалдын интерактивдүүлүгү менен өзгөчөлөнөт.

Электрондук окуулукуларды түзүүдө бир канча программалык каражаттар иштелип чыккан. Мисалга алсак, TurboSite, htm2chm, Flip PDF

Professional, Sun Raw Book Office 4.3 ж.б. Бул программалардын ичинен Sun Raw Book Office каражаты менен иштөөнүн принциптерин карайлы [3].

Талкуу жана жыйынтыктар. San Raw Book Office программасы программалоо тилдерин билбеген адамдарга да электрондук окуулук же веб баракча түзүүгө мүмкүнчүлүк берет. Электрондук окуулук түзүүдө аз эле убакыттын ичинде үйрөнүлүүчү дисциплинанын материалдарын негизги бөлүктөргө бөлүп түзүүгө, электрондук окуулукту видеоматериалдар менен толтурууга, тесттерди жана башка функцияларды жайгаштырууга болот. Ошондуктан ушул программаны колдонууда мугалимдер окуу группалары үчүн бир деңгээлдүү колдонмо түзө алышат. Программа үчүн акы төлөө да талап кылынбайт.

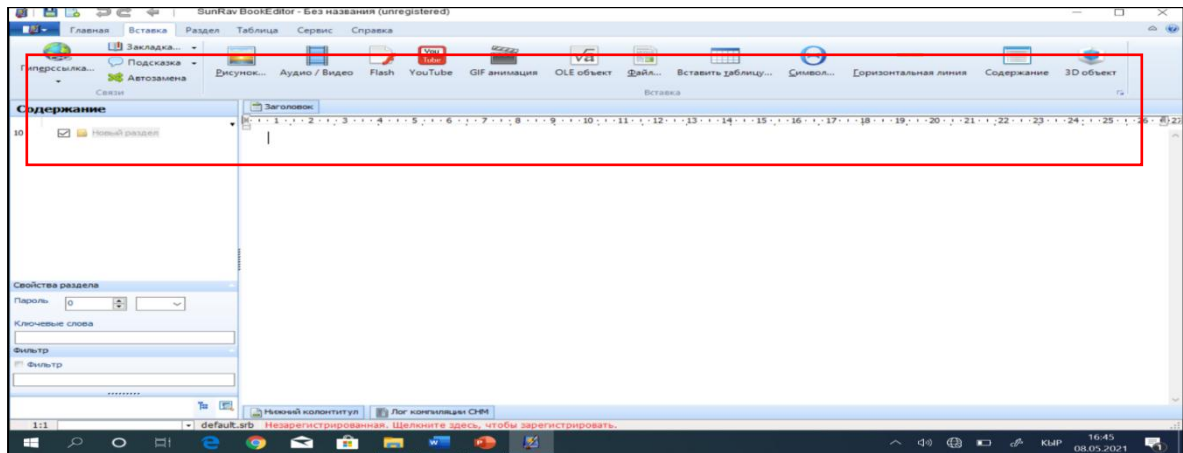
Эмне үчүн San Raw Book Office программасын тандоо керек? San Raw Book Office программасын программасынын жетишкендиктери төмөнкүлөр.

- Интерфейси орус тилинде;
- Программаны өздөштүрүү өтө жөнөкөй;
- Ийгиликтүү жыйынтык;
- Жыйынтыкты тез алууга жана аны менен иштөө процессинде өзгөртүүгө болот;
- Программа визуалдык веб – редакторлордун категориясына кирет;
- San Raw Book Office программасы көптөгөн даяр шаблондорду сунуш кылат;
- Көп мүмкүнчүлүктүү тексттик редактору бар;
- Видео жана графикаларды коюуга болот;
- Түрдүү гиперссылкаларды түзүүгө болот;
- San Raw Book Office программасында тез жана жөнөкөй тест түзө алабыз;
- Электрондук окуулуктун түзүүчүлөрүнүн автордук укуктарын коргоо, автор жөнүндө маалыматтарды туура жазуу «подвал» жолчосунда камсыздалат;
- Даяр болгон электрондук окуулукту Интернет тармагына жайгаштырууга болот;
- Электрондук окуулукта кимдир бирөөлөр мугалимге суроо берип, консультация алганга мүмкүнчүлүк берген кичинекей форум уюштурууга болот. [4].

San Raw Book Office программасынын негизги мүмкүнчүлүктөрү.

Программасынын интерфейси орус тилинде. Өздөштүрүүгө жеңил жана жөнөкөй. Терезенин бөркүндө программанын аталышы жазылган. Терезенин жогорку бөлүгүнөн менюлар жолчосу бар:

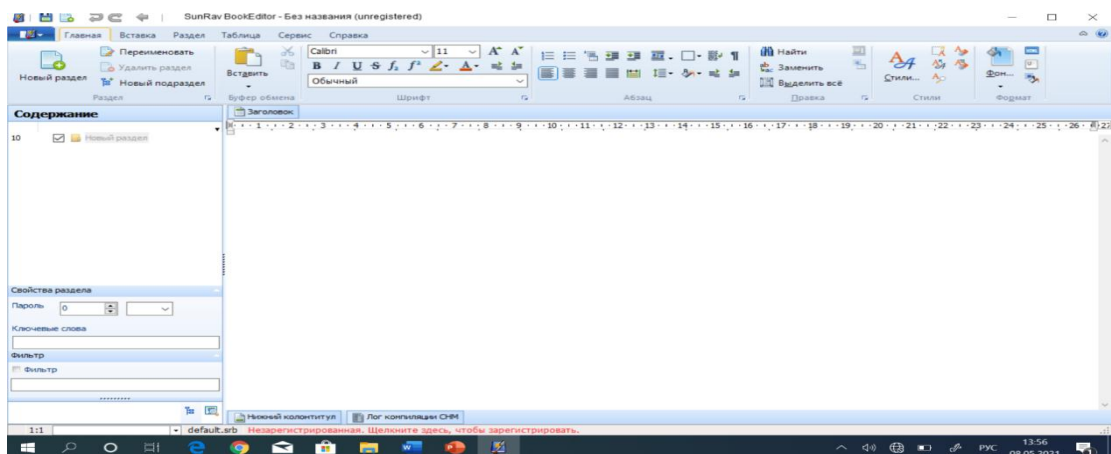
Проект түзүүгө, мурда түзүлгөн проектти ачууга, сайтты генерациялоого, учурда даярдалып жаткан сайттын папкасын ачууга жана программадан чыгып кетүүгө кызмат аткарат.

1-сүрөт. SAN RAW OFFICE программасынын көрүнүшү.

Главная менюсу раздел, буфер обмена, шрифт, абзац, правка, стили, формат вкладкаларынан турат. Раздел вкладкинан жаңы бөлүм түзүүгө, атын өзгөртүүгө, жок кылууга жана кичи бөлүм (подраздел) түзүүгө болот.

Буфер обмена вкладкинда тексти көчүрүүгө, кыркып алууга жана

коюуга болот.

Шрифт вкладкисы Word тексттик редакторундагыдай эле кызматты аткарат. Тексттин шрифттин, өлчөмүн, түсүн өзгөртүүгө болот.

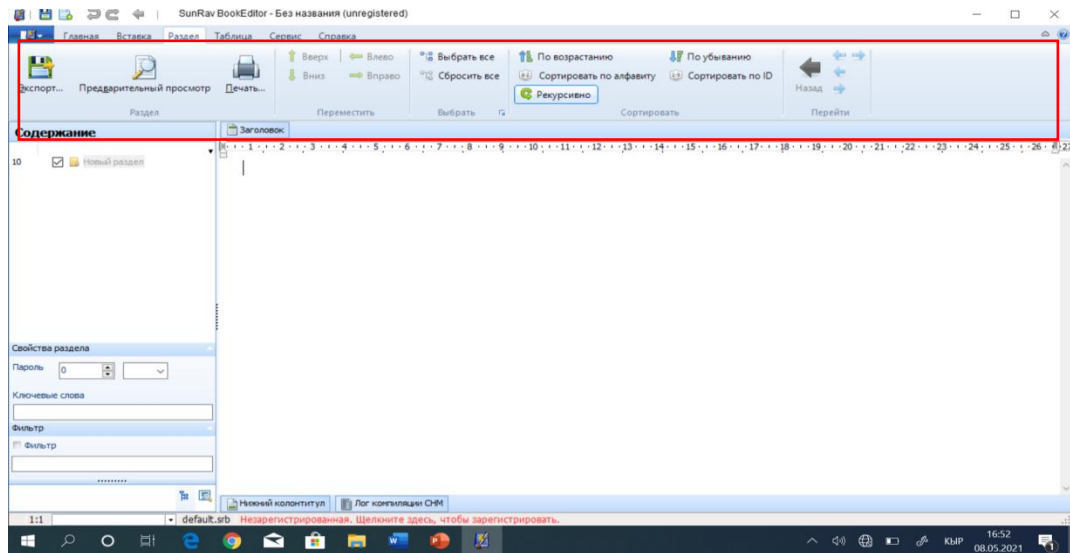
Абзац вкладкисында текстер арасындагы интервалды берүүгө, тексттерди тегиздөө, тизмелерди берүүгө болот.

Правка вкладкасында барын белгилөө, издөө, алмаштыруу кнопкалары бар.

Стиль вкладкисы тексттердин жазылуу стилин берет.

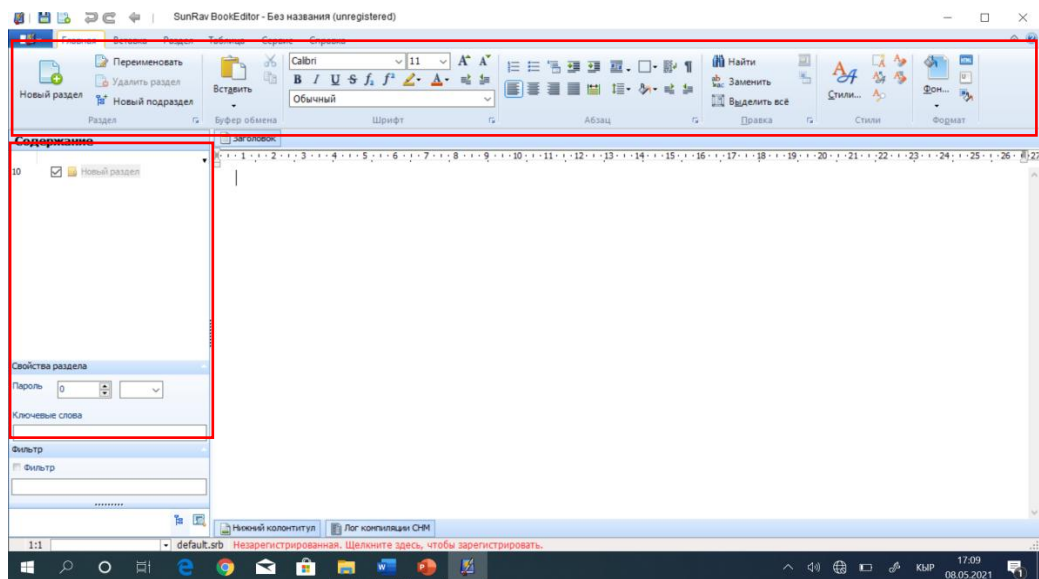
Формат вкладкисында фондун түсүн берүүгө, заливка кнопкалары жайгашкан.

Вставка менюсунда гиперссылка, сүрөт, аудио, видео, ютуб желесинен ссылка, gif анимация, таблица, символ, 3d объектерин коюга болот.

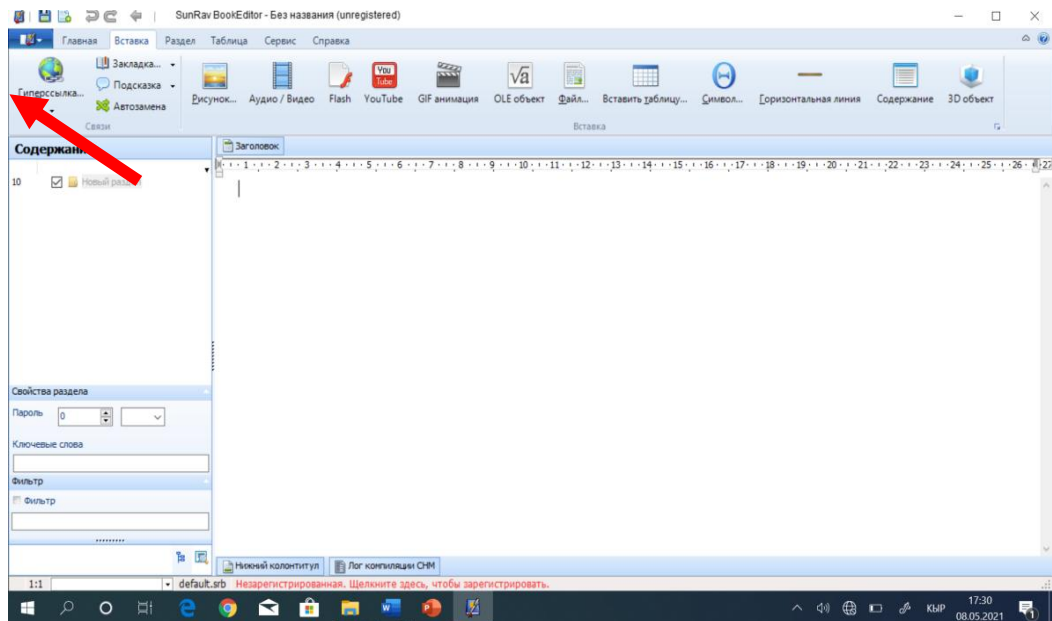
2-сүрөт. Түзүлгөн китепти алдын ала көрүү.

Раздел менюсунда алдын ала көрүү, печать, экспорт, сорттоо кнопкалары бар.

3-сүрөт. Мазмун түзүүдө тандай турган командалар.

Мазмунун вкладкисына түзүлүүчү китеп бөлүктөр боюнча жайгашат Шилтемелерди жайгаштыруу.

4-сүрөт. Гипер шилтеме.

Шилтемеге коюлуучу баракчаны тандап алып, аны баракчалардын тизмесине көрсөтүүсү белгилөөнү алып таштайбыз. Эми бул шилтемени жайгаштыруу керек болгон баракчага шилтеме болчу тексти жазабыз жана шилтеме кнопкасын басабыз.

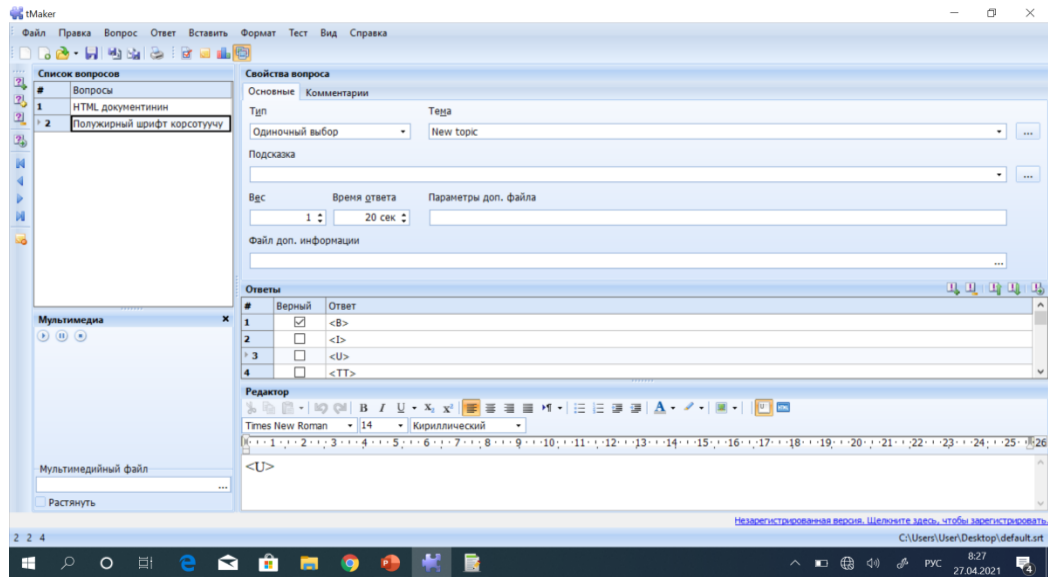
Шилтемеге көчүрүп алуу үчүн файлдарды да жайгаштырууга болот. Ал үчүн (сүрөт жана виде жайгаштыруу сыяктуу эле) шилтеме баскычын басабыз, пайда болгон менюдан «На файл» подменюсун тандайбыз. Ачылган терезден керектүү файлды тандап алабыз. Программа өзү аны керектүү папкага көчүрүп алат.

Эгер шилтемени кандайдыр бир сайтка коюуну кааласак, анда атайын жолчого сайттын адресин жазуу керек. Албетте сырткы шилтемени электрондук окуулук Интернет тармагына жайгаштырылган учурда гана колдоно алабыз.

Төмөнкү панел – тексти форматтоодо колдонулат. Курсорду кнопкага алып келген учурда подсказка пайда болуп, булл кнопка кайсы команданы аткараарын айтат. Тексти түз эле ушул жерден жазса да, башка редактордон көчүрүп койсо да болот.

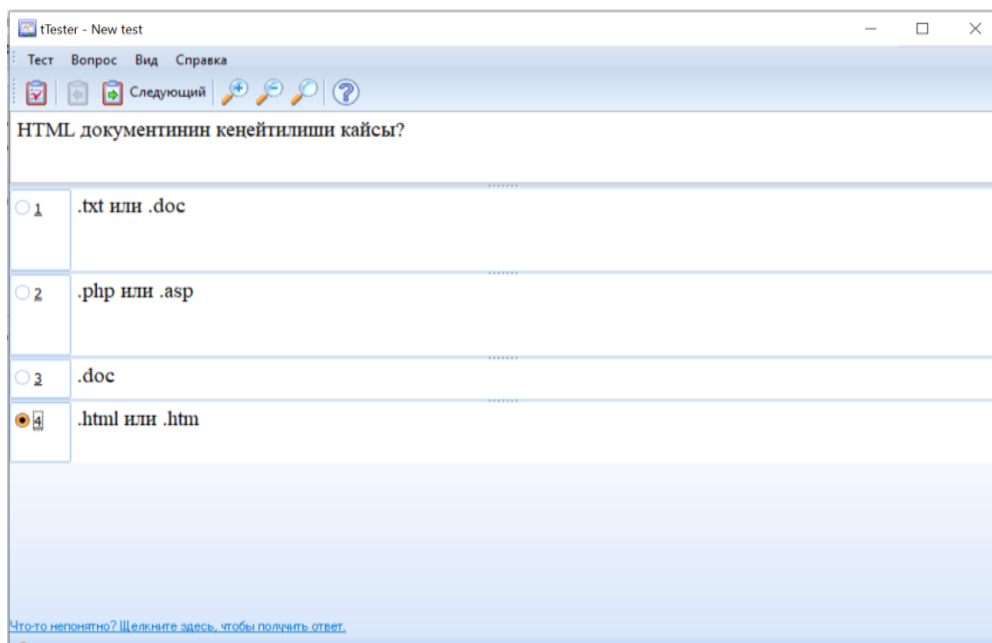
San Raw Book Office программасы тез жана оңой тест түзүүгө мүмкүнчүлүк берет. Бул программада тести өзүнчө барака же каалагандай баракчага түзүүгө болот. Ал үчүн файл менюсуна кирип, «Создать» кнопкасын басабыз. Редактор вкладкасынан тести редактирлөөнү баштайбыз. Ответ бөлүгүнө тесттин жоопторун кийрип туура вариантга

галочка коюп коебуз. Свойства вопроса бөлүгүнөн варианттардын тибин, убактысын көрсөтүү керек.

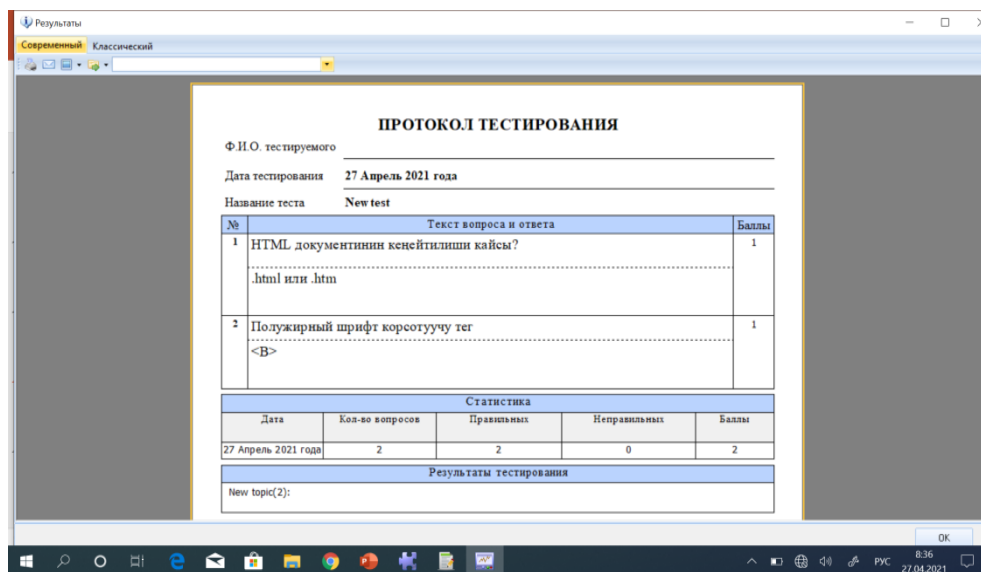
5-сүрөт. Тест түзүү терезеси.

Кийрилип бүткөн тести сактап алабыз. Файл менюсундагы Запустить в tTester басып тестти белгилөөгө болот.

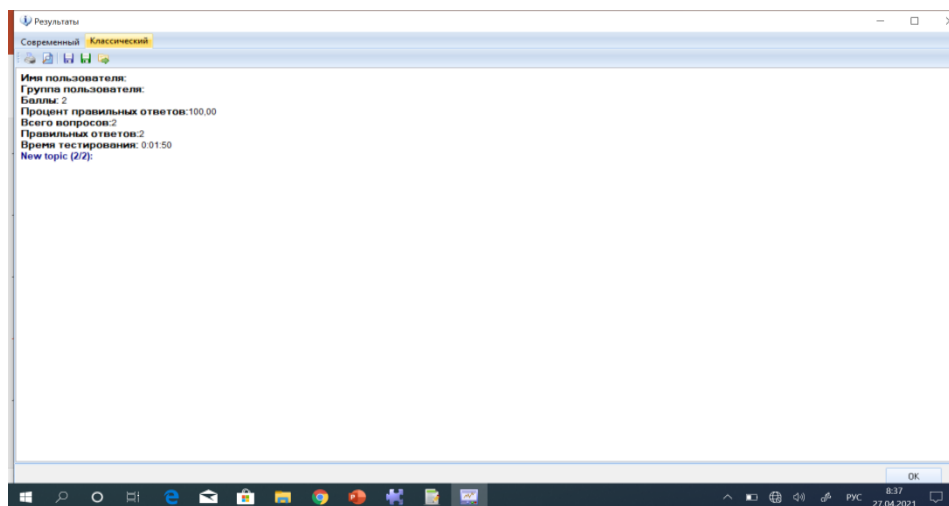

6-сүрөт. Тести белгилөө терезеси.

Тести белгилеп бүткөн соң жыйынтыкты төмөндөгүдөй 2 формада алсак болот.

7-сүрөт. Тесттин жыйынтыгынын биринчи форматы.

8-сүрөт. Тесттин жыйынтыгынын экинчи форматы.

Корутунду. Электрондук окуу куралы практикалык жактан да түбөлүктүү, айрылып, эскирип калбайт, аз гана орун ээлеп, алып жүргөнгө да ыңгайлуу. Алардын колдонулушу да вариативдүү: тексттеринин шрифтеринин өлчөмүн, түсүн каалагандай өзгөртүп алууга, ал эми мазмунун окутуунун максатына ылайык ар дайым толуктоо, оңдоп, түздөөгө мүмкүн. Ошондой эле зарыл учурда окуу китептин кайсы бир бөлүгүн же толук баарын каалаган форматта кагазга чыгарып алууга, Stylus тибиндеги котормочунун жардамы менен окуулуктун тексттерин башка тилге оңой эле которуп алууга болот. Электрондук окуу куралы окутуу жараянында мугалимди сабакка окуулукка кошумча көп сандаган окуу куралдарын, тексттерди кыркып даярдап келүү сыяктуу бир катар түйшүктөрдөн арылтат [5]. Электрондук окуу куралы мындай

материалдарды башка электрондук китепканалардан, китептерден, журналдардан интернет аркылуу жеңил эле кошо алат. Демек, электрондук окуу куралы билимдин мазмунун жыл өткөн сайын өнүктүрүп, өстүрүп туруу үчүн өтө ийкемдүү жана студенттердин колдонуусу үчүн өтө ыңгайлуу окуулук болуп эсептелет.

Адабияттар

1. Елистратова, Н. Н. Электронный учебник как средство и условие мультимедийного обучения в педагогике высшей школы [Текст] / Н.Н. Елистратова // Вестник Рязанского государственного университета им. С.А. Есенина. 2010. № 27. С. 115-117.
2. Каменева, Т. Н. Разработка электронного учебника как компонента информационного образовательного пространства [Текст] / Т. Н. Каменева // Образовательные технологии и общество. 2012. №3. С. 464-477
3. Коваль, Т.И., Сысоева С.А., Сущенко Л.В. Подготовка преподавателей высшей школы: информационные технологии в педагогической деятельности [Текст] / Т.И. Коваль [и др.]// К.: Изд. центр КНЛУ, 2009. 280 с.
4. Ланкин, В., Григорьева О. Электронный учебник: возможности, проблемы, перспективы [Текст] / В. Ланкин [и др.] // Высшее образование в России. 2008. № 2. С.130-134.
5. Филатова, А.И., Чумакова М.Н., Калякина И.М. Электронные учебники как средство улучшения образования [Текст] / А.И. Филатова [и др.] // Проблемы современной науки и образования. 2013. № 3(17). С. 83-84.